

LA CARTA D'AALBORG

CARTA DE LES CIUTATS EUROPEES CAP A LA SOSTENIBILITAT

INTRODUCCIÓ

CARTA DE LES CIUTATS EUROPEES CAP A LA SOSTENIBILITAT (LA CARTA D'AALBORG)

La Carta d'Aalborg va ser aprovada pels participants a la Conferència Europea sobre Ciutats Sostenibles, celebrada a Aalborg (Dinamarca) del 24 al 27 de maig de 1994 sota el patrocini conjunt de la Comissió Europea i la ciutat d'Aalborg i organitzada pel Consell Internacional d'Iniciatives Ambientals Locals (ICLEI). L'ICLEI va assumir la responsabilitat d'elaborar el projecte de la carta conjuntament amb el Ministeri de Planificació, Desenvolupament i Transport urbà de l'estat federal alemany de Rin del Nord-Westfàlia. La Carta reflecteix les idees i els termes de diferents col·laboradors.

La Carta d'Aalborg va ser firmada inicialment per 80 autoritats locals europees i 253 representants d'organitzacions internacionals, governs nacionals, centres científics, assessors i particulars. Amb la signatura de la Carta, les ciutats, viles i comarques d'Europa es van comprometre a participar en les iniciatives locals de l'Agenda 21 i a desenvolupar programes d'actuació a llarg termini cap a la sostenibilitat i van iniciar la Campanya de les ciutats europees sostenibles.

El projecte de la Carta va ésser discutit per més de 600 participants en els 36 tallers de la Conferència d'Aalborg. Es van incorporar moltes observacions i suggeriments en el text definitiu. No obstant això, el grup de redacció de la Carta va considerar que nombroses propostes de modificacions bàsiques i substancials mereixien un examen i un debat més detallat i que no podien incloure-s'hi com un simple aspecte de redacció. Per tant, es va proposar que la revisió de les modificacions proposades fos responsabilitat del Comitè de Coordinació de la Campanya i que la Carta fos desenvolupada més extensament i sotmesa als participants a la Segona Conferència Europea sobre Ciutats Sostenibles que tindrà lloc el mes de setembre de 1996 a Lisboa (Portugal).

LA CARTA D'AALBORG

(Tal com va ser aprovada pels participants a la Conferència Europea sobre Ciutats Sostenibles celebrada a Aalborg, Dinamarca, el 27 de maig de 1994.)

Part I: Declaració de consens: les ciutats europees cap a la sostenibilitat.

Part II: Campanya de les ciutats europees sostenibles.

Part III: Participació en les iniciatives locals de l'Agenda 21: Plans d'acció local cap a la sostenibilitat.

PART I.

DECLARACIÓ DE CONSENS: LES CIUTATS EUROPEES CAP A LA SOSTENIBILITAT.

1.1 El paper de les ciutats europees.

Nosaltres, les ciutats europees, signatàries d'aquesta Carta, declarem que en el curs de la història hem conegut imperis, estats-nació i règims i hem sobreviscut a ells com a centres de la vida social, com a portadores de les nostres economies i com a guardianes de la cultura, el patrimoni i la tradició. Juntament amb les famílies i els barris, les ciutats han estat la base de les nostres societats i estats, el centre de la indústria, l'artesania, el comerç, l'educació i el govern.

Compremem que la nostra forma de vida urbana, en particular les nostres estructures de divisió del treball i de les funcions, l'ocupació del sòl, el transport, la producció industrial, l'agricultura, el consum i les activitats d'oci, i per tant el nostre nivell de vida, ens fa especialment responsables de molts problemes ambientals als quals s'enfronta la humanitat. Aquest fet és especialment significatiu si es té en compte que el 80% de la població europea viu en zones urbanes.

Hem après que els actuals nivells de consum de recursos en els països industrialitzats no poden ser assolits per la totalitat de la població mundial i molt menys, per les generacions futures, sense destruir el capital natural. Estem convençudes que la vida humana en aquest planeta no es pot sostenir sense unes comunitats locals sostenibles. El govern local està prop del lloc on es detecten els problemes ambientals i molt a prop dels ciutadans, i comparteix a més amb els governs de tots els nivells la responsabilitat del benestar de l'home i de la natura. Per tant, les ciutats tenen una funció determinant en el procés de canvi dels estils de vida, de la producció, del consum i de les pautes de distribució de l'espai.

1.2 Noció i principis de sostenibilitat

Nosaltres, les ciutats, entenem que el concepte de desenvolupament sostenible ens ajuda a basar el nostre nivell de vida en la capacitat transmissora de la natura. Tractarem d'aconseguir una justícia social, unes economies sostenibles i una sostenibilitat ambiental. La justícia social s'ha de basar necessàriament en la sostenibilitat econòmica i l'equitat, que requereixen també una sostenibilitat ambiental.

La sostenibilitat ambiental significa preservar el capital natural. Ens demana que el nostre consum de recursos materials, hídrics i energètics renovables no superi la capacitat dels sistemes naturals per reposar-los i que la velocitat a la qual consumim els recursos no renovables no superi el ritme de substitució dels recursos renovables duradors. La sostenibilitat ambiental significa també que el ritme d'emissió de contaminants no superi la capacitat de l'aire, de l'aigua i del sòl per absorbir-los i processar-los.

La sostenibilitat ambiental implica, a més, el manteniment de la diversitat biològica i la salut humana i també de la qualitat de l'aire, l'aigua i el sòl a nivells suficients per preservar la vida i el benestar, igual que la vida animal i vegetal, per sempre.

1.3 Estratègies locals cap a la sostenibilitat

Nosaltres, les ciutats, estem convençudes que la ciutat és alhora la major unitat amb capacitat d'abordar inicialment els nombrosos desequilibris arquitectònics, socials, econòmics, polítics, ambientals i de recursos naturals que afecten el món modern i, també, la menor unitat a través de la qual es poden resoldre els problemes d'una manera integrada, holística i sostenible. Atès que cada ciutat és diferent, hem de trobar les nostres pròpies vies cap a la sostenibilitat. Integrarem els principis de sostenibilitat en totes les nostres polítiques i farem de les nostres respectives forces la base d'estratègies adequades a nivell local.

1.4 La sostenibilitat com a procés creatiu local per assolir l'equilibri

Nosaltres, les ciutats, reconeixem que la sostenibilitat no és ni un somni ni una situació immutable, sinó un procés creatiu local, que busca l'equilibri i que s'estén a tots els àmbits de la presa de decisions en aquest nivell. Permet un retorn d'informació permanent sobre les activitats que impulsen l'ecosistema urbà cap a l'equilibri i sobre aquelles que se n'allunyen. En fonamentar la gestió urbana en la informació recollida a través d'aquest procés, la ciutat apareix com un tot orgànic i es manifesten els efectes de totes les activitats significatives.

Mitjançant un procés d'aquest tipus la ciutat i els seus habitants poden escollir entre diverses opcions amb coneixement de causa. Un sistema de gestió fonamentat en la sostenibilitat permet la presa de decisions que no representin únicament els interessos de les persones afectades, sinó també els de les generacions futures.

1.5 Resolució de problemes mitjançant negociacions obertes

Nosaltres, les ciutats, reconeixem que no podem permetre'ns traslladar els nostres problemes ni a les comunitats més grans ni a les generacions futures. Per tant, hem de resoldre les nostres dificultats i desequilibris primer per nosaltres mateixes i segons els casos, amb l'ajuda d'entitats regionals o nacionals. Aquest és el principi de la concertació, l'aplicació de la qual donarà a cada ciutat una major llibertat per definir la naturalesa de les seves activitats.

1.6 L'economia urbana cap a la sostenibilitat

Nosaltres les ciutats, entenem que el factor restrictiu del nostre desenvolupament econòmic s'ha convertit en el nostre capital natural com ara l'aire, el sòl, l'aigua i els boscos. Hem d'intentar, doncs, d'invertir en aquest capital, respectant l'ordre de prioritats següent:

1. Fer inversions en la conservació del capital natural existent com ara reserva d'aigües subterrànies, sòl, hàbitats d'espècies rares;
2. Fomentar el creixement del capital natural reduint el nivell d'explotació actual, per exemple amb les energies no renovables;
3. Fer inversions per alleugerir la pressió sobre les reserves de capital natural creant-ne de noves, com ara parcs d'esbarjo urbà per minimitzar la pressió exercida sobre els boscos naturals;
4. Incrementar el rendiment final dels productes, com ara edificis d'alta eficiència energètica o transports urbans respectuosos amb el medi ambient.

1.7 Justícia social per assolir la sostenibilitat urbana

Nosaltres les ciutats, som conscients que els pobres són els més afectats pels problemes ambientals (soroll i contaminació del trànsit, manca d'instal·lacions d'esbarjo, habitatges insalubres, manca d'espais oberts) i els menys capacitats per a resoldre'ls. El repartiment desigual de la riquesa és la causa d'un comportament insostenible i fa més difícil el canvi. Tenim la intenció d'integrar les necessitats socials bàsiques de la població, així com els programes de sanitat, ocupació i habitatge, en la protecció del medi ambient. Volem aprendre de les primeres experiències en formes de vida sostenibles, de manera que puguem millorar la qualitat de vida dels ciutadans en lloc de maximitzar simplement el consum.

Tractarem de crear llocs de treball que contribueixin a la sostenibilitat de la comunitat, reduint l'atur. En intentar atraure o crear treball, avaluarem els efectes de les oportunitats econòmiques en termes de sostenibilitat, a fi i efecte d'afavorir la creació de llocs de treball i productes durables que s'ajustin als principis de sostenibilitat.

1.8 Una ocupació del sòl sostenible

Nosaltres, les ciutats, reconeixem la importància que les nostres autoritats locals apliquin unes polítiques eficaces d'ordenació del territori que impliquin una avaluació ambiental estratègica de tots els plans. Hem d'aprofitar les oportunitats que ofereixen els àmbits urbans per proporcionar serveis eficients de transport públic i de subministrament d'energia, mantenint al mateix temps la dimensió humana del desenvolupament. En emprendre programes de renovació del centre de les ciutats i en planificar noves zones suburbanes, tractem d'associar diferents funcions amb la finalitat de reduir les necessitats de mobilitat. El concepte d'interdependència regional equitativa ha de permetre'ns equilibrar el flux de persones entre el camp i la ciutat, i impedir a les ciutats la mera explotació dels recursos de les zones perifèriques.

1.9 Una mobilitat urbana sostenible

Nosaltres, les ciutats, hem d'esforçar-nos per millorar l'accessibilitat i per mantenir el benestar i les formes de vida urbanes alhora que reduïm el transport. Sabem que és indispensable per a una ciutat viable reduir la mobilitat forçada i deixar de fomentar l'ús innecessari dels vehicles motoritzats. Donarem prioritat als mitjans de transport respectuosos amb el medi ambient (en particular, els desplaçaments a peu, amb bicicleta o mitjançant transports públics i situarem en el centre dels nostres esforços de planificació una combinació d'aquests mitjans. Els diferents mitjans de transport urbà motoritzats han de tenir la funció subsidiària de facilitar l'accés als serveis locals i de mantenir l'activitat econòmica de les ciutats.

1.10 Responsabilitat del canvi climàtic mundial

Nosaltres les ciutats, entenem que els riscos considerables que comporta l'escalfament del planeta per als entorns naturals i urbans i per a les generacions futures requereixen una resposta adequada per estabilitzar primer i reduir després, com més ràpidament millor les emissions de gasos d'efecte hivernacle. Igualment és important protegir els recursos mundials de la biomassa, com els boscos i el fitoplàncton, que tenen un paper fonamental en el cicle del carboni del planeta. La reducció de les emissions de combustibles fòssils caldrà que compti amb polítiques i iniciatives basades en un coneixement exhaustiu de les alternatives i del medi urbà com a sistema energètic. Les úniques alternatives sostenibles són les fonts d'energia renovables.

1.11 Prevenció de la intoxicació dels ecosistemes

Nosaltres, les ciutats, som conscients de la creixent quantitat de substàncies tòxiques i perilloses presents a l'atmosfera, l'aigua, el sòl i els aliments, i del fet que aquestes substàncies constitueixen una amenaça cada vegada més gran per a la salut humana i els ecosistemes. Tractarem per tots els mitjans de frenar la contaminació i prevenir-la en el seu origen.

1.12 L'autogestió a nivell local com una condició primordial

Nosaltres, les ciutats, estem convençudes que tenim la força, el coneixement i el potencial creatiu necessaris per a desenvolupar formes de vida sostenibles i per a concebre i gestionar les nostres col·lectivitats en la perspectiva d'un desenvolupament sostenible. Com a representants de les nostres comunitats locals per elecció democràtica, estem preparats per assumir la responsabilitat de la reorganització de les nostres ciutats cap a la sostenibilitat. La capacitat de les ciutats de fer front a aquest desafiament depèn dels drets d'autogestió que tinguin atorgats en virtut del principi de subsidiarietat. És fonamental que les autoritats locals tinguin els poders suficients i una sòlida base econòmica.

1.13 El protagonisme dels ciutadans i la participació ciutadana

Nosaltres les ciutats, ens comprometem, d'acord amb el manament de l'Agenda 21, document clau aprovat en la Cimera de la Terra de Rio de Janeiro, a treballar amb tots els sectors de les nostres comunitats -ciutadans, empreses, grups interessats- per al desenvolupament dels nostres plans locals de l'Agenda 21. Considerem la crida que fa el cinquè programa d'acció de la Unió Europea en matèria de medi ambient "cap a la sostenibilitat", de compartir la responsabilitat en l'aplicació del programa entre tots els sectors de la comunitat. Per tant, basarem els nostres treballs en la cooperació de totes les parts implicades. Garantirem l'accés a la informació a tots els ciutadans i grups interessats i vetllarem perquè puguin participar en els processos locals de presa de decisions. Cercarem per tots els mitjans l'educació i la formació en matèria de sostenibilitat, no tan sols per al públic en general, sinó també per als representants elegits i el personal de les administracions locals.

1.14 Instruments i eines per a una gestió urbana cap a la sostenibilitat

Nosaltres, les ciutats, ens comprometem a utilitzar els instruments polítics i tècnics disponibles per arribar a un plantejament ecosistemàtic de la gestió urbana. Farem ús d'una extensa gamma d'instruments per a la recollida i el tractament de dades ambientals i per la planificació ambiental, com també dels instruments reglamentaris, econòmics i de comunicació, com ara directives, impostos i drets, i de mecanismes de sensibilització inclosa la participació pública. Tractarem d'establir nous sistemes de comptabilitat ambiental que permetin una gestió dels nostres recursos naturals tan eficaç com la del nostre recurs artificial el diner.

Sabem que hem de basar les nostres decisions i els nostres controls, en particular la vigilància ambiental, les auditories, l'avaluació de l'impacte ambiental, la comptabilitat, els balanços i els informes, en diferents tipus d'indicadors, entre ells la qualitat del medi urbà, els fluxos urbans, els models urbans, i, sobretot, els indicadors de la sostenibilitat dels sistemes urbans.

Nosaltres, les ciutats, reconeixem que ja s'han aplicat amb èxit en moltes ciutats europees tota una sèrie de polítiques i activitats amb conseqüències ecològiques positives. Aquestes activitats constitueixen uns instruments vàlids per frenar i reduir el desenvolupament no sostenible, encara que no poden per elles soles, invertir aquesta tendència de la societat. No obstant això, amb aquesta sòlida base ecològica, les ciutats es troben en una posició excel·lent per fer el primer pas i integrar aquestes polítiques i activitats dins el seu sistema d'administració a fi de gestionar les economies urbanes locals a través d'un procés de sostenibilitat global. En aquest procés estem cridats a idear i posar en marxa les nostres pròpies estratègies compartint les nostres experiències.

PART II

Campanya de ciutats europees sostenibles

Nosaltres, les ciutats europees, signatàries d'aquesta Carta, treballarem juntes per la sostenibilitat en un procés d'aprenentatge a partir de l'experiència i dels èxits assolits a nivell local. Ens animarem mútuament a establir plans d'acció local a llarg termini (Agenda 21), reforçant així la cooperació entre les autoritats i integrant aquest procés en les iniciatives de la Unió Europea en matèria de medi ambient urbà.

Així doncs iniciem la Campanya de les Ciutats Europees Sostenibles per animar i donar suport a les ciutats en els seus treballs a favor d'un desenvolupament sostenible. La fase inicial d'aquesta campanya tindrà una durada de dos anys i serà objecte d'una avaluació en la Segona Conferència Europea sobre Ciutats Sostenibles que tindrà lloc durant l'any 1996.

Convidem a totes les autoritats locals, ja sigui de ciutats, viles o comarques i a tota la xarxa d'autoritats locals europees a participar en la campanya mitjançant l'adhesió i la signatura de la present Carta.

Demanem a totes les grans xarxes d'autoritats locals europees que coordinin la campanya. Es crearà un Comitè de Coordinació format per representants d'aquestes xarxes. Es prendran mesures per aquelles autoritats locals que no formin part de cap xarxa establerta.

Els principals objectius d'aquesta campanya seran els següents:

- facilitar l'assistència mútua entre ciutats europees per a la concepció i l'aplicació de polítiques orientades cap la sostenibilitat;
- recollir i divulgar informació sobre experiències satisfactòries a nivell local;
- fomentar el principi de desenvolupament sostenible entre les altres autoritats locals;
- captar nous signataris de la Carta;
- organitzar cada any un Premi a la ciutat sostenible;
- formular recomanacions polítiques a la Comissió Europea;
- contribuir a la confecció d'informes de ciutats sostenibles per part del grup d'experts sobre medi ambient urbà;
- ajudar els responsables de la presa local de decisions a aplicar la legislació i a observar les recomanacions de la Unió Europea;
- publicar un butlletí d'informació de la campanya.

Aquestes activitats requeriran l'establiment d'una Comissió de Coordinació de la Campanya.

També convidarem altres organitzacions a donar suport i a participar en aquesta campanya.

PART III

Participació en les iniciatives locals de l'Agenda 21: plans d'acció local en favor de la sostenibilitat.

Nosaltres, les ciutats europees, signatàries d'aquesta Carta, ens comprometem amb la nostra signatura i la nostra adhesió a la Campanya de les Ciutats Europees Sostenibles, a buscar un consens entre les nostres comunitats sobre una Agenda 21 d'abast local, abans de finalitzar l'any 1996. I d'aquesta manera donarem compliment al punt establert en el capítol 28 de l'Agenda 21, aprovada a la Cimera de Rio de juny de 1992. Amb les nostres activitats locals, contribuïrem a l'aplicació del cinquè programa d'acció de la Unió Europea en matèria de medi ambient, "Cap a la sostenibilitat". Les iniciatives locals de suport a l'Agenda 21 es duran a terme sobre la base de la primera part de la present Carta.

Proposem que la preparació d'un pla d'acció local inclogui les etapes següents:

- reconeixement dels mètodes de planificació i dels mecanismes financers existents, així com altres plans i programes;
- localització sistemàtica dels problemes i de les seves causes a través d'extenses consultes públiques;
- classificació de les tasques per ordre de prioritat per tractar els problemes detectats;
- creació d'un model de comunitat sostenible mitjançant un procés participatiu que inclogui a tots els sectors de la comunitat;
- consideració i avaluació d'opcions estratègiques alternatives;
- establiment d'un pla d'acció local a llarg termini cap a la sostenibilitat que inclogui objectius mesurables;

- programació de l'aplicació del pla, inclosa la preparació d'un calendari i una declaració del repartiment de responsabilitats entre els participants;
 - establiment de sistemes i procediments per al seguiment, la supervisió i la comunicació de l'aplicació del pla.
- S'haurà de determinar si els acords interns de les nostres autoritats locals son adequats i eficaços per dur a terme les iniciatives locals de l'Agenda 21, inclosos els plans d'acció locals a llarg termini cap a la sostenibilitat. Poden caldre esforços addicionals per millorar la capacitat de l'organització, que inclouran la revisió dels acords polítics, els procediments administratius, els treballs col·lectius i interdisciplinaris, els recursos humans disponibles i la cooperació entre les autoritats, incloses les associacions i xarxes locals.

Signada a Aalborg, Dinamarca, el 27 de maig de 1994